

Izhaja vsak

Licijaka knjižnice
Ljubljana

Posamezna številka 2 R.

MURSKA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

45. štev.

Gornja Radgona, dne 11. novembra 1921.

III. leto.

Inserati: Ena šest-
stolpna petitvrsta
(prostor 3 mm visok
in 41 mm širok) 2 K.
Pri večkratni objavi
primeren popust.
Posamezna številka 2 R.

Obmejni Slovenci!

Širite „Mursko Stražo“!

List Vas brani pred zatiravci. Z vsako številko razkriva nakane Vaših verskih in narodnih nasprotnikov, Vas poučuje, bodri in hrabri.

Velekapitalisti vzdržujejo ogromen tisk, ker vedo, da je tisk velesila. Oni neprenehoma pišejo v dobro zlatemu teletu, kateremu hočejo podrediti celo javno življenje.

Ali naj kmečko, delavsko, preprosto ljudstvo drži križem roke? Ali naj nima svojih listov? Imamo jih. Tudi „Murska Straža“ je tak list, ustanovljen, da varuje koristi ljudstva. „Murska Straža“ je predvsem glasilo obmejnih Slovencev; vsa poštena javnost ga je vesela.

Pred kratkim smo morali zvišati ceno listu na 50 para = 2 K. Stroški so ogromni, papir drag in tiskarna stane mnogo.

List pa je potreben! Zato je naša dolžnost, da ga podpiramo, da do Novega leta nabereimo novih naročnikov, stare pa obnovimo! Čas do novega leta je kratek, zato na delo. Sami svoje delo moramo podpirati. Sovražnik je v deželi. Od vseh krajev preži na nas, zato je potrebno, da čujemo, da ne spimo. „Murska Straža“ nas drami iz spanja, da ne spimo.

Nabirajmo povsod novih naročnikov!

Za vzgled naj nam bodo nasprotniki nemčurji in kapitalisti! Noč in dan so na delu in ne mirujejo. Lahko je njih delo, hlapcem zatega teleta, ker imajo denar, mi pa beračimo za milodare od ljudstva, da damo zopet ljudstvu duševne hrane — obramben list!

Zahtevajte „Mursko Stražo“ povsod ob naši severni meji: po društvih, v gostilnah, prodajalnah, kavarnah, na postajah! List bo tudi odslej prinašal zanimive novice od meje, ostro pa bo obsodil vse protiljudske pojave in najsi pridejo od kjer že bilo. Brezobzirno bo razkrinkal narodne zločince ob meji in služil samo iskre mu, odkritemu rodoljubju, pravici, resnici in poštenosti.

Organizirajte kolportažo t. j. podrobno razprodajo lista ob nedeljah po službi božji pri cerkvi. Do konca leta velja že plačana naročnina. V kolikor se bo v novem letu povišala, se bo pravočasno naznanilo. Ne bo pa mnogo — izdalo bo komaj za par litrov vina. Vino se popije in ni denarja, ne vina, k večjemu težka glava. Denar pa, izdan za pošteno, krščansko časopisje ni izgubljen. Vsak teden dobiš skozi celo leto zdravo dušno hrano. Zato vsi na delo za Vaše glasilo!

Naj ne bo obmejnega Slovenca, ki bi ne imel in ne čital „Murske Straže“. Kdor ne more naročiti sam, naj naroči z dvema skupaj! Naroča se pri upravništvu „Murske Straže“, ali v trgovini Panonija, pa tudi v Posojilnici med uradnimi urami.

„Murska Straža“ je obmejni glasnik. Ona Vas bo branila povsod! Podpirajte jo! Murska Straža je Vaš list, ki bo branil državno mejo! Razširite jo povsod! Na delo!

Konzorcij „Murske Straže“.

Časopisje je velesila.

Te krilate trditve menda ni treba z učenim člankom še-le dokazovati. Cel kulturni svet preplavljajo časopisi in bolj kulturni je kak narod, več ima časopisov. Bili so časi, ko se je tiskal časopis samo za gotove sloje, ljudstvu je bil sicer dostopen, ali pisal ni zanj, za njegove življenjske interese. Priprosto človek je živel tjavendan. Danes pa ni več tako. Kolo časa se obrača in danes čita vsak odrasčen človek časopis in ako kdo čuje o kom: ta in ta ne čita nobenega časopisa, si ve ustvariti o njem sodbo: Ali je tako omejen v svoji inteligenci odn. razumu, da ni dostopen za razprave v listu, potem je vreden pomilovanja, ali pa ne čita, ker je prelen in ker ima — predsodke. Lenuhi so vredni graje in obsodbe, oni s predsodki so pa reveži ker so sužnji svojih predsodkov, ne pojmujejo pojma „svobodno misliti“. Razni stanovi so si ustanovili svoja glasila in najzadnejši je bil kmet, ki je prišel do svojega časopisa in danes se

lahko postavlja kmečki stan s precejšnim številom svojih listov in glasil. Najpopolnejša so kmečka strokovna glasila, ki pa pri nas niso bogve kako razvita. Če pogledamo v kraje, kjer ni časopisa, vidimo, da so tam ljudje zaostali in sicer ne samo politično in občeprosvedno (kulturno), ampak tudi gospodarsko. Zakaj vsako glasilo ima že, — to je danes moderno in aktualno — stalno rubriko „Narodno gospodarstvo“. Goji se pa znanstvo, leposlovje, politika, socialna politika itd. Sila časopisja je v stanu, da pripravi ljudi do vojne, kar dve državi. Časopisje loči stranke, vodi politični boj, odstavlja ministre, uradnike. Časopisje je strog sodnik, ono je izraz javnega mnenja stranke, ki list vzdržuje. Kakor so ljudje različni na svetu in niso vsi enaki, tako časopisje ne more biti vse enako in ne more vse trobiti eno in isto pesem. So dobri in slabi časopisi. Kateri so slabi, kateri dobri? Dobri so na vsak način oni, ki zagovarjajo resnico in pravico in poštenost, predvsem pa oni, ki temeljijo na vzvišenih naukih krščanstva. Slabi časniki pa so oni, ki blatijo vse, kar je poštenjaku sveto in pravično. Z zapeljivimi vabami o omiki, svobodi, prosveti in drugimi praznimi besedami skušajo zastrupiti po naravi pošteno dušo. Tako časopisje je grobokop ljudske morale in blagostanja. Dober časopis pa je kakor dober učitelj in zvest tovariš. Izkušnja uči, da človek skoro po obnašanju spozna človeka, ali sploh kaj bere. To se ne da vtajiti. Suroveži v družbi so bili navadno današnji „samostojni“, bivši „štajercijanci“ izvržek iz poštene slovenske družbe. In kjerkoli so se stepli pred vojno, smo vedeli, da čitajo doma „Štajerca“. Isto je danes s „Kmetijskim listom“, dasi ni to povsod tako, ker Kmetijski list še tupatam akoravno je prenatrpan s surovostmi (ker na surovosti odgovarja!) piše vendar tupatam v okvirju neke napol-dostojnosti. Toda to je samo primer. Če bi morali primerjati pisavo enega lista z drugim, bi se to preveč zavleklo. Torej k stvari! Rekel sem, da ima časopisje kot velesila veliko moč do človeštva, kakor tudi do poedinca. Ono lahko človeka oplemeniti, pa tudi podivja.

M. N.

Stari Jakob.

Skoraj v vsaki vasi živi človek-čudak, ki se razlikuje od drugih ljudi. Ima čudne pojme o svetu, ljudeh in sploh o vseh stvareh, ki se nahajajo na zemlji. Nekteri živi zase, živi življenje mirno in samotno. Drugi spet zabavljajo mladež z različnimi burkami in neumnostmi, izgledajo duševno popolnoma omejeni in lahko-miselni, v prsih pa jim bije dobro srce in biva plemenita duša.

Toda ni moj namen, razpravljati o različnih lastnostih drugih najbednejših, ki često niso sami zakrivali svoje nesreče, pač pa trpe za grehe drugih, že davno preminulih; povedati vam hočem le zgodbo o starcu Jakobu. To ne bo povest o izobilju in blagostanju, o prijetnem in udobnem življenju, o veselju, radosti in razkošnosti. To bo povest o starcu, ki se je rodil prav v naši vasi, živel pa povsod, kamor sta ga zanesli nogi. Iz kraja v kraj je peljala njegova pot. Preko hribov in dolin, preko polja in močvirja, skozi tajne tihe gozdove, brez namena in brez cilja...

Prišel je Jakob, pravzaprav Jakobe, kakor so mu v življenju rekli ljudje, na svet nezaželen, s strahom pričakovan. Bil je rojen v solzah,

trpljenju in uboštvi. Še predno je zagledal luč sveta, se je ponesrečil oče v gozdu in umrl. To je potrla mlado ženo popolnoma. Nič ni več mislila v kakem položaju je, vedno bolj se je udajala tugi in žalosti. Revščina se je naselila v prej sicer priprosto in skromno, vendar dokaj zadovoljno domovje. Mala hišica, pred njo vrt, na levi lepa zelena trata, na desni njiva s krompirjem in koruzo, kako lepo, kako idealno... Nič več ne rabijo mladi, srečni, zadovoljni ljudje. Vse drugo spravijo in pripravijo pridne, skrbne roke. Tak dom, prijeten in vabljen, bi našel in v njem živel mali Jakob, da ni posegla vmes kruta usoda onega nesrečnega dne in ugrabila dobrega očeta.

Prišel je čas in zajokalo je dete. Ni se ga razveselila uboga mati. Žalost je kraljevala v njenem srcu, žalost in bolečina. Solza za solzo je tekla po upadlem udrtem licu. In ni ga bilo žarka, ki bi prodril v to samoto in razsvetil njen tugepoln obraz.

Prišle so revnejše vaščanke, uredile vse potrebno in odnesle malega otročka v cerkev, ter ga pustile krstiti za Jakoba.

Čas, najboljši zdravnik za dušne boli je ozdravil mlado bolno ženo toliko, da je bila zmožna vzgajati svoje dete. Tiho, vdano, brez solze v očeh, brez veselja in radosti, ga je vzgajala, za njega delala in trpela.

„O Bog, kaj sem zakrivila, da me tako strašno tepeš“, se je vpraševala v nočeh dolgih in mučnih brez spanja. A molčale so stene, molčale kot grob.

„Otrok moj, zakaj si na svetu, kaj boš počel, kod se potikal, ko me več ne bo“, je spraševala na slami spavajoče dete. Nič ji ni odgovarjalo, mirno je spalo in se blaženo smehljalo...

V materini bolni domišljiji pa so se menjavale razne slike od daleč slutenega trpljenja in gorja, namenjenega poznejšemu življenju otroka: zaničevanje, preganjanje, preziranje, uboštvo in sploh vse, kar trga in razjeda človeško dušo. In obupala bi uboga mati, da ni imela v srcu čustva, najlepšega in najsvetejšega — ljubezni. To čustvo jo je dramilo od časa do časa, jo vzpodbujalo, krepilo, poživilo in bodrilo.

Sedem let je bil star Jakob, ko je otrpnilo bolečinporno materino srce. Še zdaj, v pozni starosti mu je jasen in svetel spomin na njo, ki ga je pogledala prijazno, tako lepo in prijazno, da mu je postalo dobro in mehko v otročji duši. Potem ga nihče ni več tako pogledal, vsi so ga gledali grdo, neprijazno suvali ga in pretepali.

Dobro se spominja, kako so prišle sosedje, oblekle mamico v lepo, črno obleko, položile na posteljo in pokrile z rumenorožastim črnim

— Tam, kjer ljudje mnogo čitajo, se opaža velika bistrost in probujenost, prava samostojnost v mišljenju in delovanju. Poglejmo naše župane po deželi, okrajne načelnike, kmete v odborih zadrug in drugih ustanov! Kaka razlika od nekdanj in danes! To vse je storilo časopisje. Ono razbistri duha, izšola um in srce ter krepí ali tudi slabi voljo. Može, ki so vzgojeni od krščanskega časopisja so pravi stebri slovenskega ljudstva. Oni ne čitajo samo časopisa po dolgih nedeljah, ne; oni tudi pišejo v svoj časopis, dasi vedo, da imajo morda okorno roko, vedo pa tudi, da urednik radevolje kaj popravi in da je vesel, če kaj dobi.

Tudi mi se moramo zavedati tega, da je časopisje velesila. Podpirajmo naše časopisje, ki vzgaja narod in ga vzbuja k pravi zavesti in k ponosu, ki sicer spi v nas, ali nam je prepotrben. Zavedajoč se tega, da je časopisje velesila, ki ima v oblasti ljudstvo, bomo storili vse, da bomo dobro časopisje gmotno podpirali in naročali iste. Časnikarji so kulturni orači in sejavci so dopisniki in pisatelji dobrih člankov, razprav, podlistkov. Časopis mora nuditi človeku vse: Novice, politične novosti, zabavo, prosvetno šolo, gospodarstvo. Za vzdrževanje te velesile je treba denarja in zopet denarja. Ogromna je dolžnost in ogromno je delo časopisja, ali lepi so tudi sadovi. — Vsaka naša prireditev mora misliti na naš tiskovni sklad. Mi obmejni Slovenci imamo *Obmejni tiskovni sklad*. Dosedanje zbirke izkazujejo nekaj čez tisoč porabljenih, davno porabljenih kron. Zbirajte, da lahko vzdržite tako važno institucijo, kot je dober časopis!

Podpirajte nas! Zbirajte povsod za obmejni tiskovni sklad!

Mejni promet in Wranglovci.

Uradno se razglša: Da bi se državna meja uspešno branila napadov tolp in da se prepreči cvetoče tihotapstvo in prehajanje državi nevarnih elementov čez mejo, je postavljena v celi državi na meji vojaško organizirana obmejna četa. Ta četa vrši službo tako, da ima ob celi meji postavljene straže in da patrolirajo oddelki čete od stražnice do stražnice. Na ta način prepreči četa vsak prestop meje na nedovoljenih mestih. Četa mora vsakega, kogar zaloti na meji, na mestu, kjer prehod ni dovoljen, ustaviti, ali aretirati in izročiti pristojni policijski ali carinski oblasti. Kot javna straža ima pravico, da zahteva od vsakega, kogar zaloti ob meji, da se legitimira. Kot vojaška organizacija se mora ravnati po vojaških predpisih in mora v primeru dejanskega odpora ali v primeru bega sumljive osebe rabiti orožje. Ker povsod občinstvo tega še ne vpošteva, in se s stražami celo prereka in se jim upira, je prišlo do slučajev, v katerih je morala pogranična četa rabiti orožje. Da do takih pripetljajev v bodoče več ne pride, se opozarja prebivalstvo obmejnih krajev na nastopno:

prtom. Tako je ležala mirno in nepremično. Čez dva dni so pa prišli štirje mošeje, vzeli mamico s postelje, položili v krsto, zabili pokrov in odnesli na pokopališče.

In od tistega časa ga ni ljubil nihče več. Ostal je sirota.

I.

Sredi vasi je imela veliko in lepo hišo vdova s tremi otroci. Reklo se je pri Sedlarjevih. Bila je bogata, ponosna in ošabna. Zazelela je v svoji častihlepnosti, naj ljudje o njej govore in jo hvalijo. Da bi postala vzor plemenitosti in usmiljenosti, je vzela k sebi siroto Jakoba. Hišico so mu po materini smrti na dražbi prodali in niti upniki niso dobili vsega nazaj.

„Naj raste z mojimi otroci, saj je končno vseeno, so trije ali štirje. Hvala Bogu, imamo vsega dovolj“, je razlagala sosedom.

Hitro se je raznesla vest daleč na okrog, kako plemenito se je izkazala Sedlarjeva vdova, ker je vzela k sebi ubogo siroto.

Komaj se je ubožček Jakob parkrat naspal na trdem ležišču na klopi ob peči, že so mu dali čutiti, da je nebodigatreba in da so ga vzeli ne iz ljubezni in usmiljenja, ampak iz bahavosti in častihlepnosti.

1. Prehod meje je dovoljen samo na carinskih potih, to je, tam kjer je obmejna carinarnica ali njen eksponirani organ in samo po dnevu, to je od šestih zjutraj do šestih zvečer.

2. Prehod meje, seveda samo pod pogoji omenjeni v prvi točki, je dovoljen samo z rednim potnim listom. Vsak, ki hoče čez mejo, se mora javiti na prehodni točki, carinarnici in obmejnemu policijskemu organu (obmejnemu komisarju ali orožniku), katera pregledata potni list in prtljago.

3. Drugod ni dovoljen prehod čez mejo. Povelju „stoj!“ pogranične čete se je tam brez-pogojno pokoriti.

4. Izjema določil pod 1. in 2. se napravi samo na dvolastnike, to je osebe, katerim meja preseče posestvo. Ti dobijo posebne legitimacije ter smejo prekoračiti mejo na točki, ki je označena v legitimaciji. Te osebe naj se predstavijo poveljniku onega odseka pogranične čete, v čigar oddelku je njih prehod.

Ako se bo prebivalstvo ravnalo po teh določilih, je izključen vsak spopad s pogranično četo.

To menda uradno svarilo smo povzeli iz drugih časopisov in nismo istega dobili od policijske oblasti, kakor bi mogoče kdo mislil. To pristavljamo, da bodo izvestni zagrizenci imeli o „klerikalcih“ svoje državotvorne pred-sodke.

Politične vesti

Preklic mobilizacije v državah male antante.

Ker je velika antanta sprejela pogoje male antante glede odstavitve cele habsburške rodbine z madžarskega prestola in ker je dala zagotovilo, da bo mala antanta lahko pri razorožitvi Madžarske uveljavila svoje varnostne interese je mala antanta sklenila, da prekliče vse vojaške odredbe, kakor hitro sprejme Madžarska detronizacijski zakon in garantira za izvršbo razorožitve svoje vojske.

Kralj Aleksander prisegel na ustavo.

Na seji nar. skupščine dne 6. t. m. je Nj. Vel. kralj Aleksander prisegel na ustavo. Ob prihodu v dvorano in pri odhodu je bil od narodnih poslancev burno pozdravljen.

Formalna demisija Pašičevega kabineta.

Po ustavo-parlamentarnem redu ima vlada, ki je izvršila prisego kralja na ustavo, dolžnost, da poda formalno ostavko. Verjetno je, da poda vlada kralju demisijo. Kakor smatrajo v političnih krogih za gotovo, poveri kralj g. Nikola Pašiću sestavo nove vlade. V bistvu bi ostala na površju sedanja vlada, izvršene bodo le nekatere izpremembe v resorjih, katere zahtevajo radikalci.

Govorite povsod slovenski!

„Delaj, delaj, saj ješ pri nas zastonj,“ so kričali nad njim otroci.

„Poginiti bi moral gladu, da, te nisem vzela jaz. Vsega imaš dovolj, v najlepši hiši cele vasi prebivaš“, se je zadirala vdova ter mu nalagala za njegovo mladost in šibkost neprimerno težka dela. Ako je revček omagoval, pa so padali težki udarci.

V zadnjem delu poslopja je imel svoj kot stari dedek, oče pokojnega Sedlarja. Bolelo je dobrega starca, ko je videl Jakobove objokane oči in blede, upadla ličeca. In to tembolj, ker se njemu ni nič boljše godilo. Sinaha ga je vsak dan zmerjala z lenuhom in najgršimi psov-kami. Vsak dan mu je dala vedeti, da bi lahko on umrl, ko ni za nobeno rabo, sin pa je bil tako potreben za gospodarstvo. Trpel je starec in molčal. Saj je vedel, da gre proti koncu. Leta, trpljenje in žalost, najbolj pa zavest, da je nepotreben, vse to ga je tlačilo in morilo.

„Kakor svečka sem, ki dogoreva... Še par plamenčkov in ne bo me več...“

Tako je mislil, tako se tolažil v obupnih dneh.

Mali Jakob je hitro začutil, da ga ima dedek rad. Če je le mogel, je smuknil k njemu, prinesel mu sadja in cvetlic, ter ga pobožal po starih uvelih licih.

(Konec prihodnjič.)

Tedenske novice

Vsem županstvom okraja!

Županstvom se naroča, da razglase sledeči razglas prebivalstvu občine na običajni način:

Vsled letošnje izvanredne suše bode kmetovalcem primanjkovalo krme za živino. To pomanjkanje bode postalo še posebej občutljivo na spomlad.

Vsled tega glavarstvo nujno pozivlja vse kmetovalce okraja, da si pripravijo sedaj, ko je še ugodno vreme, kolikor mogoče dosti listja za steljo živini. Za steljo naj se vporablja samo listje, dočim naj se vporablja slama le za krmo, da se tako omogoči preživljanje živine v času, ko bode krme najbolj primanjkovalo. Tisti posestniki, ki imajo morda odveč slame naj jo oddajo onim, katerim ista nedostaja, da si tako medsebojno pomagajo.

Posestniki večjih gozdov pa se pozivljajo, da dovoljujejo onim, kateri nimajo lastnih gozdov, da si spravijo listje za steljo v kolikor istega sami ne rabijo.

Ker je bila v celi srednji Evropi letos za krmo prav slaba letina, najbrže tudi od drugod ne bode dobiti manjkajoče krme, naj posestniki ta poziv uvažujejo.

Proslavimo spomin pesnikove smrti! Dne 15. nov. bo 15 let, odkar je umrl naš veliki pesnik, imenovan goriški slavček, naš ljubljani Simon Gregorčič. On je postal s svojimi nedosežno lepimi pesmimi last slovenskega naroda. On je sin Primorske Slovenije, one Slovenije, kateri je posvetil sebe celega. Vse njegovo stremljenje in umetniško ustvarjanje je zajeto v en sam izraz: — domovina. Njena svoboda, lepota, trpljenje... On je bil pesnik-prorok in njegove najlepše pesmi poje danes najbolj oddaljena hribovska vas. — „Njega ni“ —; zapustil nas je pred 15 leti in vendar živi med nami njegov nesmrtni duh, ki nas drami k delu in ustvarjanju. — Obmejni Slovenci! Proslavimo dostojno obletnico velikega slovenskega pesnika-domoljuba. Njegova podoba se naj okraši dostojno s cvetjem in zelenjem. Prireditve naj bodo priproste, kakor je bil priprost, a vendar neizrečeno ljubeč in mil naš goriški slavček. Zamišljam vsopred „Gregorčičevega večera“ tako-le: 1.) Predavanje o življenju in delovanju pesnika. (Tvarino za tako predavanje je najti dovolj v Mohorjevih knjigah in v novi izdaji I. dela njegovih pesmi.) 2.) Prednašanje že uglasbenih pesmi našega pesnika napr. „Njega ni...“ „Eno devo“ „Nazaj v planinski raj“ „Naša zvezda“ itd. 3.) deklamacija ene ali več njegovih pesmic z razlago njih pomena. („V pepelnični noči“ „Soči“ „Jeftejeva prisega“ itd.) Take prireditve bi se naj vršile v mesecu novembru in bi bilo umestno, da iste prirede krajevne podružnice „Jugoslovanske Matice“. — Proslavimo spomin pesnika-domoljuba, pesnika-duhovnika in pesnika-trpina! — Slava njegovemu spominu!

Novi listi. Korajža za izdajanje novih listov raste. V Celju začne izhajati „Naša vas“, pod uredništvom dr. Novačana, v Ljubljani pa „Delavske Novice“ od g. Emila Stefanoviča. Šmeri novih listov nam sicer niso znane. Če bodo z ljudstvom in z njegovimi pravicami, smo mi z njimi, če ne, pa se tudi novih nasprotnikov ne bojimo.

Prebivalstvo Beograda. Na podlagi zadnjih statističnih podatkov ima Beograd 117.740 prebivalcev, od katerih je 100.000 Srbov, Hrvatov in Slovencev, 3504 ostalih Slovanov, 3167 Nemcev, 1334 Madžarov, 300 Romunov in 180 Italijanov.

Poezija in zakon. Listi poročajo, da se je izvršila nekje v Ameriki razporka zaradi ene same pesmi, ki jo je zložil mož za časa odsotnosti svoje žene. Neki ameriški pesnik je namreč opeval zlato prostost, ki jo je užival, ko se je zabavala njegova žena v letovišču. Ko se je žena vrnila in brala moževo pesem o prostosti, je takoj zahtevala ločitev zakona. Listi pravijo, da je sodnik ugodil njeni zahtevi in jo razporkil. — Vest, ki je sama na sebi verjetna, je v toliko pomankljiva, ker listi ne poročajo, da je bila ta žena gotovo Evropejka in brezdvomno celo kaka Slovenka!

D o p i s i

Gornja Radgona. Poročil se je dne 6. t. m. orožniški narednik g. Vinko Toplak z gđ. Josipino Königovo iz Gorice. Bilo srečno!

Gornja Radgona. Slovo. Gornjeradgonske mladenke se tem potom poslavljajo od svoje ljubljene tovarišice Tončke Stefanec, ki je stopila v zakonski stan z g. Josipom Šerberjem. Želimo jima obilo sreče in blagoslova.

Gornjeradgonske mladenke. Centralistična pokrajinska oblast v Ljubljani je že zopet pokazala svojo demokratsko-samostojno tendenco. Na posredovanje samostojnežev je odstavila dose- danjega gerenta okrajnega zastopa g. Antona Trstenjak in še nekaj članov sosveta okrajnega zastopa, kateri so pristaši SLS. Za novega gerenta je imenovan samostojni Jaka Zemljč iz Radinc — mož, kateri je bil že pri vseh strankah, kolikor jih je bilo kedaj pri nas. Kot njegovi svetovalci so mu dodeljeni razun par neodstavljenih članov SLS sami samostojneži, med njimi tudi od nikogar spoštovani gornjeradgonski trgovec Franc Korošec. Pokrajinska oblast utemeljuje to spremembo s tem, da so baje volitve v ustavotvorno skupščino v gornjeradgonskem sodnem okraju pokazale, da ima večino v tem okraju samostojna stranka. In ker hoče biti pokr. oblast in kraljevi namestnik g. Hribar pravičen, je odredil, da pristojna načelstvo in večina v okrajnem zastopu samostojni, iz bivših nemškutarjev in še danes državi nasprotnih ljudij obstoječi stranki. — Zastopniki Slovenske Ljudske Stranke pa so pokrajinski oblasti z uradnimi številkami dokazali, da SKS pri volitvah v ustavotvorno skupščino novembra 1920 ni imela večine in da za okrajne zastope po zakonu sploh niso merodajne državnozborske, temveč občinske volitve. Občinske volitve v gornjeradgonskem okraju pa so prinesle za SKS naravnost uničujoči izid. Dobila je samo eno tretjino vseh občinskih odbornikov, SLS pa dve tretjini. Po tem razmerju pristojna tedaj SLS načelstvo in večina odbornikov v okrajnem zastopu, kar je s primerno vlogo na pokrajinsko upravo tudi zahtevala in izjavila, da njeni člani v okrajnem zastopu tako dolgo ne odstopijo, dokler vlada pravično ne reši te vloge. Toda centralistična vlada, ki je pravična le tedaj, kadar se gre za koristi liberalnih lažidemokratov in nemškutarskih samostojnežev, te opravičene zahteve dosedaj še ni upoštevala, pač pa zagrozila odstavljenim članom okrajnega zastopa, da bo rabila silo — žandarmerijo — ako takoj ne izročijo svojih poslov novemu gerentu. Taka je pravica v „svobodni“ od policajdemokratov vladani Jugoslaviji. Zanašamo se pa, da božji mlini meljejo počasi in plačilo ne bo izostalo.

„Prokleta Jugoslavija“ smo slišali vpiti te dni g. Korošča v Gornji Radgoni, ko je bila odrejena delna mobilizacija in je bil tudi njegov sin vpoklican k vojakom. „Sedaj naj popi molijo, da ne bo vojske.“ — A tako, sedaj bi bili „popi“ dobri, sedaj naj bi popravili in odvrnili to, kar so zafurali in zagrešili samostojneži in demokraci, ki so na vladi, drugače pa vpijete, naj ostane „pop“ v cerkvi in se ne vtika v politiko. Še celo „kancelarparagraf“ ste skovali proti njim. Zakaj pa ne kličete na pomoč vašega mesarskega ministra Pucija, zakaj pa sedaj ne kličete sem vašega debeluhastega Mermolja, da bi „muvil“ proti vojski. Samostojneži so na vladi, oni so soodgovorni in odredili mobilizacijo, proti kateri so z uspehom protestirali poslanci od Jugoslovanskega kluba (SLS).

Svarilo! Ob priliki gasilske igre v nedeljo 6. t. m. pri Rosenbergerju v Radincih je izginilo iz pralne kuhinje moje kolo. Ker sem že po drugih osebah dognal, kedo si je kolo izposodil, prosim da se isto odda v teku 8 dni pri g. Rosenbergerju ali pa meni. Drugače sem primoran zadevo naznaniti sodišču. J. Vengust, župni načelnik, Gornja Radgona.

Gornja Radgona. Tu imamo, kakor že javnost ve, neko politično zgago, ki se pusti zmerjati s samostojnežem. Ta „samostojna“ prikazen ima drzno čelo, da vpraša stranko, ki ga zaprosi za kako človekoljubno pomoč: „Ali si samostojnež?“ Če je stranka brihtna, pa na pr. reče da ni z nobeno stranko, ji svetuje: „štimo pa le lahko oddate...“ Ja, ja, „štimo“, ki so bile oddane za dotičnega velmoža, so res izgubljene in zato si bomo trezni volilci ob prvi priložnosti izravnali račun, katerega smo si zadnjič sami pokvarili. Pride, pride čas — zato le potrpljenje in nič razburjenja, četudi bi bila mobilizacija, katere so krivi „klerikalci“ in „popje“ in „čuki“. — Eden, ki Vas pozna kot slabo valuto.

Gornja Radgona. Telovadni odsek Bralnega društva v Gornji Radgoni, Orel priredi v nedeljo, dne 13. novembra 1921 v dvorani Po-

sojilnice z a b a v o s sledečim sporedom: 1. Burka enodejanka: Kakoršen gospod, tak sluga. 2. Petje. 3. Tamburanje. 4. Srečolov. Začetek točno ob 1/2 4. uri popoldne. Vstopnina: Sedeži I. vrste 3 din., II. vrste 2 din., III. vrste 1 din., stojišča 50 para. Predprodaja vstopnic v papirni trgovini Panonija in eno uro pred predstavo v Posojilnici. Darila v denarju in blagu za srečolov se sprejemajo v Posojilnici. K obilni udeležbi vabi odbor.

Radinci. Igralci gornjeradg. gasilnega društva so priredili v nedeljo dne 6. t. m. pri g. Rosenberger igri „Samo gasilca hoče“ in „Krmar pri zvitem rogu“. Kljub slabemu vremenu in prejšnje odpovedi se je veselica nad vse dobro obnesla, kar se imamo v prvi vrsti zahvaliti gornjeradgonskim igralcem in njih načelniku za njihovo požrtvovalnost. Vsa čast gre tudi društvu Šratovce-Melč in Hrastje-Mota, ki so pripravi oter vozove in vse potrebno. Igralci so storili vsi svojo dolžnost, kar je potrdilo burno ploskanje in odobravanje občinstva. Po igri se je pri glašku dobre vinske kapljice g. Rosenbergerja razvila prosta zabava. Iz obraza vseh je bilo videti, da je nedelja popoldan minula v občo zadovoljnost! Kličemo Vam: Le tako naprej in še večkrat kaj takega!

Kapela. Šolsko vodstvo pri Kapeli se najtopleje zahvaljuje v imenu šolske mladine za blagodušni dar 120 K, ki jih je podaril gospod Rosenberger v Radincih kot prebitek nekega veselega večera ter tudi g. Alojziju Kreftu v Očeslavcih za dar 200 K v podporo siromaške dece pri Kapeli.

Kapela. Tukajšni telovadni odsek Orel priredi v nedeljo, dne 20. t. m., točno ob 4. uri popoldne pri g. Rosenbergerju v Radincih igro „Stari in mladi“ z daljšim sporedom. Stariši na svidenje, mladina na delo, sosede in prijatelji, brez razlike stanu in strank, pokažite ljubezen do slovenske mladine. Odbor.

Sv. Jurij ob Šč. G. Perger je zahteval na davkariji detajliran seznam dohodkov, na podlagi katerih so mu odmerili tako visok dohodn. davek 240.000 K. Ko doma natančneje pregleduje posamezne postavke, vidi čudno sklepanje gg. zaupnikov ali davčnih uradnikov. Črno na belem stoji zapisano, da je pridelal 1 leto en polovnjak vina, prodal pa isto leto, pomislite, kar 9 polovnjakov vina lastnega pridelka. Drugo leto je nabral manj ko polovnjak, zato pa je tudi le 6 polovnjakov svojega vina to leto prodal. Čudno, da se je vino nekje tako pomnožilo, menda vendar ne v glavah gg. zaupnikov, ker od gg. a la Perne si kaj takega ne moremo misliti. Kam pa so vendar mislili gg. na davkariji, da tako očitne in hotene pomote niso spoznali. V Ljubljani, kamor je dospel glas tej lepi reči, ne morejo verjeti svojim očem. Naj le temeljito osnažijo Avgijev hlev. Krivci gotovo ne uidejo zasluženi kazni. To ljudstvo pričakuje in kategorično zahteva.

Velikodušen dar. Pri blagoslavljanju prenovljenega Vršičevega križa na Berkovskih Prelogih so prijatelji naših Orlov zložili za prapor 152 K. Bog jim plati in njih živi!

Križevci. Poslovilni večer 30. okt. je dosegel svoj namen. Počastili so nas topot odlični gostje iz Ljubljane in pl. obitelj Rudnicka iz Braneka. Br. Pirc, predsednik Orlovske Zveze je dal odhajajočim vojakom potrebna navodila za nevarnostipolno vojaško življenje. Govoril je iz srca skrbečim starišem, ki ž njim vred želijo, da se vrnejo vsi takšni, kakršni odhajajo. Za njim je razkladal tajnik SLS dr. Kulovec o iskušnjah, ki jih je nabral pri polletnem proučevanju društvenega delovanja v Nemčiji. Kako daleč smo še v tem oziru za Nemci! — Lahko se reče, da se jim Križevčani bližajo z naglimi koraki. Spored in njega sijajna izvršitev svedoči o tem. Lepe pevske točke so nas zazibale v primerno razpoloženje. Testament, ki so ga uprizarjali, je s svojimi značilnimi in posrečenimi osebnostmi mogočno učinkoval. Nekateri značaji so bili uprav tipični, vzeti iz našega kmetijskega življenja. Z zadovoljstvom smo se vračali iz krasne dvorane, želeč videti te krasne postave spet kmalu na odru.

Rešitelji države. Kaj mislite, da so to naši milijonarji, bankirji in verižniki? Če ste tako naivni, Vam moramo že povedati, da so to naši od države izborni plačani kaplani. Ti naj rešujejo naše finance. Plačajo naj takoj, še preden so prodali liter vinske zbirce, trošarino, sicer jim Bog pomagaj! Če nimajo denarja, jim zarubimo vino. Namesto da bi omogočili čim večji izvoz vina in s tem preskrbeli dovolj odjemalcev letošnjemu precejšnjemu pridelku, stikajo le po kletih in iščejo vir dohodkov v sorazmerno slabo obloženih kaplanskih in mežnarskih kletih.

Ljutomer. Čitalnica in Slov. pevsko društvo vabite vse člane in prijatelje na z a b a v n i v e č e r, ki se vrši v nedeljo, 13. t. m. zvečer ob 1/2 8. uri v dvorani g. M. Stermana s sledečim sporedom: A. Koncert: 1. Parma: Amaconke,

koračnica, sal. orkester. 2. Premrl: Zdravica, meš. zbor. 3. Offenbach: Barkarola-valček, sal. orkester. 4. Bajuk: Djevojka je ruže brala, hrv. narodna za meš. zbor. 5. Mascagni: Intermezzo sinf. iz opere Cavalleria Rusticana, sal. orkester. 6. Hladnik: Vesela pevka, pevski valček za ženski zbor s klav. 7. André! Od srca k srcu, mazurka, sal. orkester. 8. Grum: a) Učeni Mihec, b) Kranjske šege in navade, kupleta s klav. 9. Parma: Pozdrav Gorenjski, valček, sal. ork. 10. E. Adamič: a) V snegu, b) Fantu, meš. zbora. 11. Parma: Veseli pastir, pevski valček za moški zbor s klavirjem. 12. *: Prleška koračnica, sal. orkester. B. Srečolov itd. Vstopnina 3 dinare. Čisti dohodek za nabavo knjig in muzikalij.

Ljutomer. Mesto venca na grob pok. učitelju g. Fr. Čeha so darovali Podpornemu društvu narodne šole sledeči: po 40 K veleč. g. Ozmeč, dekan, kaplani čg. Lovrec, Zdravec, Ferk, ga. Ivančič Nina, g. L. Babnik; po 20 K ravn. g. J. Robič, g. Jul. Robič, ga. Rauter Leonida, ga. Darinka Lubej, gđ. Wessner Jos., gđ. Rek Mila, poštarica, gđ. Minka Sever, gđ. Sl. Zacherl, gg. C. Mikl, Fr. Lubej, Fr. Zacherl, Stopar Sl. in 14 K ga. Mihaličeva, skupaj 494 K. Vsem Bog plačaj!

Murska Sobota. Nov list dobimo v kratkem in sicer se bo imenoval „Panonija“, glasilo demokratskih nezadovoljnih. — Radovedni smo, kaj reče k temu „Prekmurski glasnik“. Korajžo pa imajo, to se jim mora pustiti. Sicer pa počakamo, mogoče novi list ne bo vezal otrobov, kakor napr. renegatska „Domovina“.

Darovi! Za Jugoslovansko Matico prišla je podružnica v M. Soboti: od oddelka kr. drž. policije v M. Soboti 1 dolar in 189 K. Gđ. Wolbartova je nabrala med uradništvom in trgovci v Murski Soboti K 1232.40. Za srečolov na veselici Jugoslovanske Maticе, ki se vrši 12. t. m. so darovali trgovci iz Murske Sobote in uradniki zelo lepe dobrote, ki se bodo prečitale pri prireditvi. Vsem darovalcem se podružnica najtopleje zahvaljuje. Posnemajte!

Demokratske lumparije.

Prejeli smo in priobčujemo:

Gornjeradgonski župan dr. Lenart Božio je po sklepu Cestnega odseka občinskega odbora trga Gornja Radgona pod vodstvom načelnika trgovca Franca Korošča posestnicama Mariji Zemljč in Neži Augustin zaukazal, da morata njena poslopja, katera so dosedaj pokrita s slamo, pokriti z opeko. Stroški novega strešja in opeke znašajo danes več, kakor so vredna vsa njuna posestva. To svojo odredbo, katero je izdal župan brez vednosti ostalih občinskih odbornikov, utemeljuje s tem, da so slamnate strehe požarnonevarne. Te hiše s svojimi slamatimi strehami stojijo v Gornji Radgoni že dalje časa, kakor imenovana gospoda naš trg sploh poznata. Če so bile dosedaj dobre in nikomur ni prišlo na um, da bi nastala požarna nevarnost, niti tedaj, ko je med časom vojne bilo nastanjeno tudi v teh hišah pod slamnato streho številno vojaštvo, ako tega niso zahtevali prejšni nam neprijazni nemški občinski očanci, ko bi se dale te strehe za malenkostne zneske spremeniti, tedaj je tem okrutnejše in brutalnejše, ako se kaj takega zahteva naenkrat v sedanjih, najdražjih časih.

Seveda, gg. dr. Božio in Korošec lahko izdajata take odredbe, ki tirajo prizadetega v gospodarski propad, kajti onadva brezsrčnosti in krutosti takih odredb na lastni koži ne moreta občutiti, prvi zato, ker nič nima, drugi pa zato, ker je milijonar na stroške ljudstva.

Kako krivična in enostranska je ta odredba, sledi nadalje iz tega, da zahtevata ta dva gospoda prekrivanje samo teh hiš, akoravno je v Gornji Radgoni najmanjše še dvajset hiš s slamatimi strehami, ki so tudi vsaj toliko požarnonevarne, a se ne zahteva njih prekrivanje.

Govori se in resnica bo, da se tukaj ne gre za požarno nevarnost temveč za osebno korist Korošča. Posestvo Augustinovo meji namreč na Koroščevo hišo. Ker sam nima trgovskega lokala, bi rad prišel v posest Augustinove hiše ter tam zgradil novo trgovsko hišo in ker Augustinova noče prodati, si je izmislil Korošec hudičevo sredstvo, zlorabiti svojo uradno moč ter jo prisiliti, da pokrije svoja poslopja z opeko ali pa bo primorana jih prodati.

Pri tem mu je seveda šel g. župan dr. Božio z vsem njegovim še neizgubljenim vplivom na roko, saj sta vendar „ti — pajdaša“.

Da vpiro te krivic pravi zastopniki ljudstva, to so občinski odborniki, združeni v stranki SLS, niso mogli ohraniti mirne krvi, mora biti pač vsakemu jasno, kdor ima v sebi še le iskrico poštenja in pravicoljubja.

Ker osebno posredovanje pri mladem, a silno domišljavem g. županu ni nič zaleglo, vlo-

žili so občinski odborniki stranke SLS na občino proti takemu postopanju oster protest ter zahtevali takojšnjo sklicanje občinske seje, odstavitev Korošca od cestnega odseka, volitev novega člana mesta njega ter preklic odlokov, danih Zemljičevi in Augustinovi radi prekrivanja streh.

To zahtevo je podpisal tudi občinski odbornik g. Ivan Vaupotič (SKS) in odbornika gg. Kampuš in Dibelčar (JDS).

Ko so župan in ostali demokratje uvideli, da so naenkrat v manjšini, je župan, mesto da bi v smislu zakona sklical sejo, šel skupno z nadučiteljem Mavričem nad g. Kampuša in g. Dibelčarja, jima grozila, plašila in lagača, češ, da sta se pregrešila proti zakonu, da sta se onemogočila kot občinska odbornika in da morata ali preklicati podpise na pritožbi ali pa odložiti njuna odborniška mesta pri občini.

Pod vtisom te grožnje in v vsiljenem njima mnenju, da sta morebiti res naredila kaj krivičnega, sta rajši prisiljena podpisala izjavo, da izstopita iz občinskega odbora, kakor da bi umaknila njuno obtožbo proti krivičnemu postopanju Korošca in župana.

Gg. Kampuš in Dibelčar vendar nista mogla misliti, da je odvetnik dr. Božio v svoji uradni lastnosti kot župan in g. Mavrič kot šolski vodja in sicer resen človek v stanu, tako nesramno lagati in si zapravljal ugled, zaupanje in spoštovanje. Kedo naj takim ljudem še kaj verjame? In kako naj imajo klijeti zaupanje v takega odvetnika, kateri sam na tak nečuden način krši postave in uradno laže?

Zadevo ima sedaj v rokah okrajno glavarstvo v Ljutomeru in državno pravdnštvo v Mariboru.

Res lepe cvetke demokratske morale, demokratske inteligence, soli Jugoslavije.

Gospodarstvo

Posojilnica v Gornji Radgoni (glej oglaš v inseratnem delu lista) je imela v tekočem, to je v tridesetem upravnem letu sledeči promet:

Skupaj	30,406.748'64 K
Stanje hranilnih vlog je znašalo	
začetkom leta 1921	6,360.410'28 "
Vložilo se je: v januarju	502.982'65 "
februarju	945.749'52 "
marcu	409.568'64 "
aprilu	585.966'62 "
maju	517.208'68 "
juniju	451.727'24 "
juliju	268.504'46 "
avgustu	467.401'87 "
septembru	464.843'80 "
Skupaj v 9 mesecih	4,613.953'48 K
Vzdignilo pa: v januarju	260.737'57 "
februarju	129.056'46 "
marcu	286.719'68 "
aprilu	265.963'52 "
maju	389.347'08 "
juniju	407.446'63 "
juliju	299.281'07 "
avgustu	237.199'64 "
septembru	329.903'31 "
Skupaj v 9 mesecih	2,605.654'96 K

Torej znaša stanje hranilnih vlog v 9 mes. poslovanju	8,368.708'80 "
torej so narastle hran. vloge za Stanje posojil je znašalo začetkom leta 1921.	2,008.298'52 "
Od 1. januarja do 30. septembra se je vrnilo:	881.154'90 "
V istem času podelilo na novo Znaša torej dosedanje stanje posojil	470.787'73 "
Tekoči računi: Stanje koncem 1. 1920 odn. začetkom 1. 1921	1,003.500'— "
Izplačano v goreoznačeni dobi	1,413.867'17 "
Vrnjeno	4,612.581'44 "
Ostane	5,362.538'29 "
Naložen denar: Stanje začetkom rač. leta 1921 je bilo	4,744.688'21 "
V tek. letu je bilo vloženo	5,230.431'52 "
Vzdignjeno	504.287'28 "
Torej ostane v 9-mesečnem poslovanju stanje	6,612.579'97 "
Upravni stroški znatno nadkriljujejo upravne prispevke, ker posluje posojilnica edinole v korist svojih vlagateljev in posojilojemalcev. Pri menjavanju tujih valut se ne zaračunava običajni bančni zaslužek, ampak le pravi stroški. Posojilnica uživa veliko zaupanje prebivalstva, kakor pričajo pravkar navedene številke. Odslej bo vodstvo posojilnice priobčevalo mesečna poročila po predstojemem vzorcu, da bodo p. n. člani in vlagatelji vsak mesec natančno informirani o svojem denarnem zavodu.	5,789.283'80 "
Obmejni Slovenci, poslužujte se v vseh denarnih poslih starega domačega zavoda!	1,327.583'45 "
Uradije se vsak dan!	
Poročilo za mesec oktober 1921 prinese prihodnja številka.	

Načelstvo.

Fant,

15 let star, bi se rad učil črevljarske obrti. Naslov pove upravništvo.

Proda se

1 ročni šivalni stroj, pohištvo, stoli, obleka, kozarci, foteli itd. se po ceni proda, Kje, pove upravništvo.

Proda se

lepo posestvo v bližini Ptuija, obstoječe iz hiše, v kateri je trgovina in gostilna, gospodarsko poslopje in 7 oralov zemlje. Poizve se v pisarni Franc Čuček v Ptuj.

Mladenič,

prijetne zunanosti s premoženjem okrog 300.000 kron se želi priženiti k deklici ali vdovi, ki bi imela večje gospodarstvo. Ponudbe pod "Bodočnost" na upravo M. St.

Strešni stol,

(rüst), 15 m dolg, 7 m širok, ali obtesana množina tramovja za tak stol se kupi v občini Murski vrh. Ponudbe s ceno na upravo „Murske Straže“ pod šifro „Strešni stol“.

Kdo?

ima kaj za prodati ali hoče kaj kupiti, naj inserira v „Murski Straži“, najbolj razširjen list v Prekmurju, Murskem polju in Slov. goricah.

Liubitelji lepih knjig!

Segajte po knjigah, katere ima v zalogi KNJIGARNA PANONIJA v Gornji Radgoni

Popolna spalna oprava

postelje, omare, omarice, umivalnik, vložki, madrace — se zelo po ceni proda. Vprašati Karel Hojs, mizar, Gornja Radgona.

Za trgovce s semenjem!

Zadruga za proizvodnjo sjemenja, Zagreb, Preradovičeva ulica 20 daje trgovcem s semenjem franko vsaka postaja omarico za semenje (po vzorcu tvrdke Mauthner). Semenje je odmerjeno v vrečkah v vrednosti po 2 kroni. Vrečice imajo barvano sliko dotičnega sočivja ali cveta in navodilo za gojenje. Neprodane vrečice se v nepoškodovanem stanju vračajo v jeseni nazaj ter se denar vrne. Vse semenje je potom „Postaje za izstraživanje (preiskovanje) semenja“ v Zagrebu preiskano, zajamčeno kaljivo in prvovrstno. — Trgovci dobé semenje s 25% popustom.

Naročila se že sedaj sprejemajo!

Pristopajte k Jugoslovanski Matici!

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

r. z. z. n. z.

sprejema

hranilne vloge

ter jih obrestuje po

4%

Obresti pripisuje brez posebnega naročila koncem decembra h kapitalu;

daje

posojila

na vknjižbo, na poroštvo, menice tekoče račune, vrednostne papirje, raznovrstne trgovske kredite, akreditive;

sprejema od svojih strank kot vloge hranilne knjižice in plačuje za nje terjatve drugih denarnih zavodov;

dela prošnje za vknjižbo posojil

brezplačno;

plačuje rentni in invalidni davek sama ter ga ne odteguje vlagateljem;

posreduje pri izmenjavi tujih

valut (tujega denarja),

vnovčuje čeke ter izvršuje vsakovrstna nakazila;

daje vsa v denarno stroko spadajoča pojasnila in kreditne informacije brezplačno.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. ure.

Uradni prostori v lastni hiši, glavna cesta št. 14 ob kolodvoru.

Račun čekovnega urada v Ljubljani, št. 10.593. — Telefon št. 3.

TISKARNA PANONIJA GORNJA RADGONA

P. n. župnjskim, občinskim, državnim in zasebnim uradom, šolskim vodstvom, trgovcem, društvom vljudno naznanjamo, da imamo v zalogi veliko množino vsakovrstnih pisarniških in šolskih potrebščin, knjig znanstvene, nabožne in leposlovne vsebine, devocijonalij itd. kakor tudi, da prevzememo v tisk in vezavo vse, v omenjene stroke spadajoča dela kakor: lepake, letake, kuverte s firmo, pisemski papir itd. Prodaja na drobno in na debelo. — Seznaniti in cene naših zalog vsikdar na razpolago

KNJIGOVEZNICA - KNJIGARNA - TRGOVINA S PAPIRJEM IN PISARNISKIMI POTREBSČINAMI